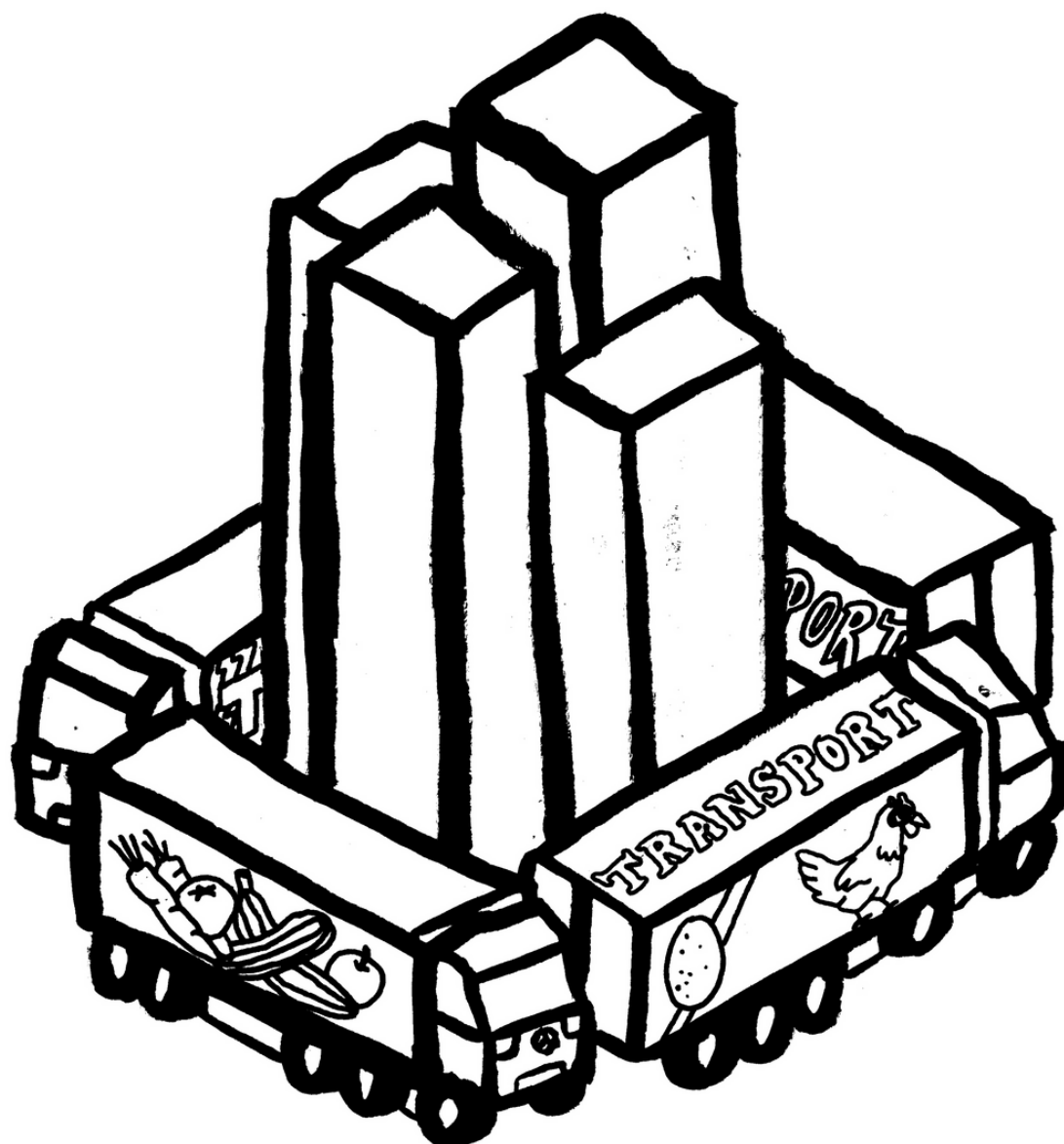

Workshop Voedseldemocratie

*Beleidswerk met burgers, iedereen mee, verbinden rond
voeding*

ORGANISATOREN

Amber Steyaert
Joost Dessen

STAD'S
ACADEMIE

Introductie

Op 8 november 2021 vond de tweede Stadsacademiesessie plaats in het kader van een nieuw traject rond voedseldemocratie in Gent.

Onder de 12 aanwezigen waren vertegenwoordigers van middenveldorganisaties in Gent, betrokken burgers en academici en studenten uit verschillende faculteiten van de Universiteit Gent.

In 3 activiteiten gingen de deelnemers dieper in op drie thema's die tijdens de vorige sessie naar boven waren gekomen.

ACTIVITEIT 1: BRAINSTORM

Tijdens deze activiteit creëerden de deelnemers een overzicht van de initiatieven die in Gent al bestaan gelinkt aan de drie thema's (zie rechts). Daarbij reflecteerden ze ook op welke vorm(en) van participatie deze initiatieven inzetten: mee weten, mee doen, mee denken of mee beslissen.

ACTIVITEIT 2: STELLINGENSPEL

Het stellingenspel haalde de verschillende visies die binnen de groep leven rond participatie van burgers in het voedselbeleid naar boven.

ACTIVITEIT 3: DUOWANDELING

Tijdens een wandeling in duo's of trio's bedachten de deelnemers hoe burgerparticipatie rond voedsel er in Gent zou kunnen uitzien en welke rol de Stadsacademie hierin zou kunnen spelen.

De 3 thema's

THEMA 1: BELEIDSWERK MET BURGERS

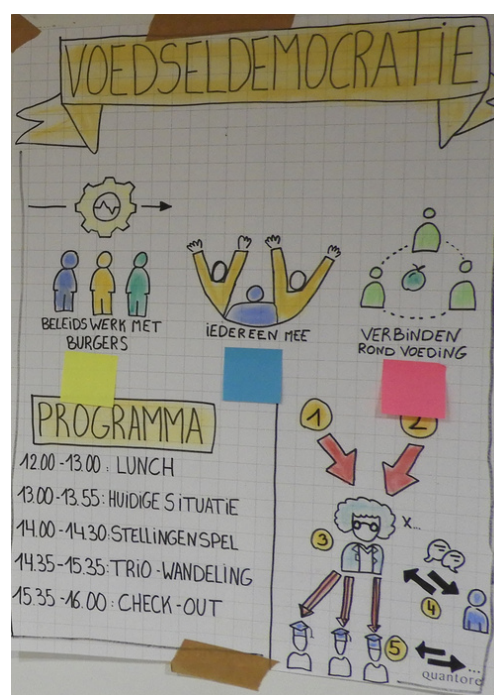
Welke rol krijgen burgers in de voedselstrategie en het grotere voedselbeleid? Welke factoren beïnvloeden burgerparticipatie en hoe ga je hiermee om?

THEMA 2: IEDEREEN MEE IN HET DUURZAME VOEDSELVERHAAL

Hoe bereiken en betrekken we ook de mensen die meestal buiten de bestaande initiatieven vallen in het verhaal rond duurzame en gezonde voeding?

THEMA 3: VERBINDEN ROND VOEDING

Hoe kan voedsel een verbindende rol opnemen tussen inwoners van Gent (op wijk en op stadsniveau)?

Dit document is een verslag van meningen en gedachtes die doorheen de sessie aan bod zijn gekomen. Het gaat niet uit van een consensus, noch ligt het noodzakelijk in lijn met de mening van de organisatoren.

Waar zetten de Gentse initiatieven rond voeding vooral op in?

MEE DOEN

Het grote merendeel van de initiatieven rond voedsel in Gent vragen van burgers om mee concrete acties uit te voeren. Dit is logisch omdat doe-werk inherent veel handen vraagt, terwijl denkwerk makkelijker door enkelen kan worden uitgevoerd. Mee doen is vaak (maar niet noodzakelijk) een opstap naar de andere niveaus. Het hangt bijvoorbeeld vaak samen met mee weten, waarbij organisaties kennis willen verspreiden door samen iets te doen (vb. samen vegetarisch koken).

MEE WETEN

In Gent zijn er eveneens veel initiatieven rond het informereren van burgers. Deze initiatieven vallen vaak minder op dan initiatieven waarbij iedereen mee kan doen, waardoor er minder op het rooster (zie volgende pagina) staan. Mee weten kent een belangrijke samenhang met mee denken en mee beslissen. Bv. Om een kritische stem te kunnen zijn in een beleid moet je eigenlijk meer weten dan het beleid wilt dat je weet. Beslissingen zijn ook beter als de deelnemers op voorhand geïnformeerd zijn.

MEE DENKEN

Er bestaan een aantal initiatieven waarbij burgers mee nadenken over lokaal beleid of het beleid van een specifiek initiatief. Er wordt achteraf echter niet altijd iets gedaan met de uitkomst van deze discussies. Samen nadenken en discussiëren kan een groep mensen helpen om tot andere of betere inzichten te komen. Wat minder het geval is als ze dit van bovenaf krijgen opgelegd.

De voedselraad bevindt zich voornamelijk hier omdat ze mee nadenken over stedelijk beleid (als klankbord), maar zelden zelf beslissen. Dit gebeurt enkel bij toewijzen van projectfunding.

MEE BESLISSEN

Alle groepen kwamen tot de conclusie dat mee beslissen in heel weinig Gentse initiatieven gebeurt. Zeker in het geval van initiatieven die werken met mensen in kwetsbare groepen wordt er vaak nog eerder betuttelend gehandeld en wordt er voor hun beslist in plaats van samen.

Er zijn een aantal projecten, voornamelijk coöperatieven, waarin wel mee beslist kan worden. Er zijn ook een aantal initiatieven die formeel niet mee beslissingen mogen maken, maar wel met hun acties op het beleid wegen.

Er kwamen ook een aantal ideeën naar boven om de mate van mee beslissen te verhogen. Bijvoorbeeld, het oprichten van een burgerparlement of burgerraad. Daarnaast kwam ook het idee van een voedsel G1000, waarbij je een random sample van Gentse inwoners samen zet voor één of meerdere dagen waarna ze een lijst van aanbevelingen maken. In verschillende groepen werd ook wel de vraag gesteld in welke mate burgers mee kunnen beslissen over een complexe thematiek als voedsel. Daarnaast haalden deelnemers aan dat ook in deze alternatieve vormen van mee beslissen aandacht moet zijn voor diversiteit en representativiteit. Om dit te verkrijgen kan het helpen om de deelnemers te vergoeden voor hun tijd en de activiteit in het weekend of de avond te organiseren.

CONNECTIE

Een grote gemeenschappelijke factor tussen alle niveaus is dat slechts een selecte groep deelneemt aan de bestaande initiatieven en dat het grootste deel van de Gentenaren ze niet eens kent. Bestaande initiatieven zouden hun publiek moeten uitbreiden zodat er impact is op grotere schaal. Daarnaast valt het ook op dat er veel initiatieven zijn, maar dat ze ook gefragmenteerd zijn.

Deelnemers gaven aan dat er nood was aan collectieve marketing, samenwerking en bewijs van impact. We moeten echter ook niet van elk initiatief verwachten dat het op elk van de niveaus inzet.

Dit document is een verslag van meningen en gedachtes die doorheen de sessie aan bod zijn gekomen. Het gaat niet uit van een consensus, noch ligt het noodzakelijk in lijn met de mening van de organisatoren.

MEE WETEN

MEE DENKEN

Gent en
Garde
Partnerdag

Donderdag
Veggedag

12 steps to
farming

Stadsacademie

Ik ben meer
dan mijn
kassaticket

Stadsacademie

Akker en
Ambacht

Traject
materiele
ondersteuning

De
Hongerige
Stad

Voedselraad

EVA vzw

Lousbergmarkt

Gent en
Garde

De Hongerige
Stad

Karoot

Veggie is
hallal

MEE BESLISSEN

MEE DOEN

Vanier

Transitie UGent

Boerenmarkten

Buurt-
moestuinen

Buurtontbijt
Dampoort

Let's save food

Green
Hub

Wassende Maan
(Coöperatieve
venootschap)

Transitie UGent

VANIER

Foodsavers

Kompaan

Restorestje

Albezon

Boeren en Buren

Too good to go

Voedsel-
banken

Kompaan

Gents
Solidariteits
fonds

Wijkbudget

Voedselteams

Lunch tijdens
deze sessie

Sociale
restaurants

Enchanté

Plukboerderij
Grondig en
Oogstgoed

T Over Eten

Ateljee

Soepcafé
Dampoort

Brood(doos)nodig

Initiatieven die er 2x op staan zijn
door verschillende groepen in een
andere categorie gezet.

Iedereen mee

Verbinden rond voeding

Beleidswork met burgers

Verslag Stellingspel

Welke visies leven er binnen de groep rond participatie?

STELLING 1: HET IS BELANGRIJKER DAT DE INWONERS VAN GENT HET RESTORESTJE GEBRUIKEN DAN DAT ZE DE VOEDSELSTRATEGIE KENNEN.

Niet akkoord want: Als burgers het voedselbeleid kennen bestaat de kans dat er meer acties komen. Daarnaast is een gezamenlijke strategie belangrijk om samen vooruit te geraken. **Akkoord want:** het is belangrijker dat mensen actie ondernemen vanuit een bepaalde waarde, dan dat ze dat doen omdat ze het beleid kennen. Om impact te hebben is het niet nodig om kennis te hebben van het grote kader. De voedselstrategie is ook niet gemaakt op een manier dat mensen hem kunnen begrijpen. Als beleid in eerste instantie niet participatief gemaakt is, kan je mensen ook niet kwalijk nemen dat ze het achteraf niet willen leren kennen.

STELLING 2: DOOR IEDEREEN TE WILLEN MEENEMEN IN HET VERHAAL ROND LOKALE EN DUURZAME VOEDING IS HET VERHAAL ZELF NIET VOORUITSTREVENDE GENOEG

Niet akkoord want: het systeem schikt zich naar de consument, om verandering te verwezenlijken in het systeem moeten we dus alle consumenten mee krijgen. **Akkoord want:** een mens is meer dan een consument (ook burger, producent, ...) en schikt zich momenteel meer naar het voedselsysteem dan omgekeerd. Daarnaast is een beleid dat iedereen onderschrijft per definitie niet vooruitstrevend genoeg. Het is echter wel belangrijk dat we iedereen horen (en zeker de groepen die we nu niet horen), maar het beleid zelf mag controversieel zijn, want verandering is altijd controversieel.

STELLING 3: IN PLAATS VAN STEEDS NIEUWE INITIATIEVEN TE CREËREN ZOUDEN WE IN GENT BETER WERKEN AAN HET OPSCHALEN VAN BESTAANDE PROJECTEN.

Niet akkoord want: nieuwe initiatieven zijn een vorm van agendasetting, door ze op te zetten kaarten individuen of organisaties een probleem aan. Deze innovatie is noodzakelijk. Als een initiatief goed is zal het waarschijnlijk automatisch opschalen, al is opschalen niet het enige dat telt. Initiatieven kunnen ook veranderen of ontwikkelen.

Akkoord want: de bestaande initiatieven missen de schaal om echt verandering te kunnen verwezenlijken. Stad Gent zou middelen kunnen steken in het verbinden van deze initiatieven.

STELLING 4: INITIATIEVEN DIE ENKEL KUNNEN BESTAAN MET ONDERSTEUNING VAN DE STAD ZIJN GEEN DUURZAME INITIATIEVEN

Akkoord in geval van: initiatieven met een winstkenmerk. Daarbij komt dat, als de stad initiatieven ondersteunt ze ook bepaalde eisen zouden moeten kunnen stellen aan de vormgeving van het initiatief. Zo zou de universiteit eisen kunnen stellen aan duurzaamheid en gezondheid van gesubsidieerde studentenrestaurants. **Niet akkoord in geval van:** projecten die als doel hebben sociale meerwaarde te creëren. Als deze projecten in lijn liggen met wat het beleid dat een stad of organisatie wilt voeren kunnen deze blijven subsidies ontvangen.

Hoe ziet de toekomst van burgerparticipatie in het Gentse voedselsysteem er uit?

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN BURGERS BETREKKEN BIJ HET VOEDSELBELEID VAN DE STAD GENT?

Er is nood aan meer mobiliserende en leuke acties rond voeding, waar de nadruk ligt op samen vieren en genieten. Daarnaast liggen er veel kansen op wijkniveau. Dit kan door wijkinfrastructuur breder te interpreteren dan enkel een school in elke buurt. Buurtcentra, gemeenschapstuinen en -keukens zouden hier bijvoorbeeld ook deel van kunnen uitmaken. De verbondenheid die hieruit voortkomt kan andere initiatieven triggeren.

De voedselraad heeft op dit moment een zeer klassieke vorm. De functie is voornamelijk om draagvlak op te bouwen voor beleid dat door Stad Gent is uitgetekend. Nieuwe acties zouden niet binnen deze zelfde lijntjes moeten blijven kleuren, maar mogen er ook buiten gaan. De Stadsacademie kan een veilige ruimte zijn om dit te doen. Het zou interessant zijn om te gaan kijken hoe ze de voedselraad in andere steden en contexten aanpakken. In Gent zouden we bijvoorbeeld een burgerparlement kunnen installeren dat beleidsaanbevelingen kan doen.

Participatie kan ook plaatsvinden op institutioneel niveau: de stad kan een rol innemen om andere publieke instellingen te mobiliseren om meer in te zetten op duurzame en gezonde voeding.

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN DE “UNUSUAL SUSPECTS” BETREKKEN IN VERHAAL ROND DUURZAME EN GEZONDE VOEDING?

Initiatieven om unusual suspects te betrekken moeten vooral vermijden om belerend of polariserend te zijn en zouden zo dicht mogelijk bij de beleavingswereld van de doelgroep moeten staan.

Daarnaast is er ook niet zoiets als 'de' unusual suspect. Dit is een brede groep met verschillende profielen die allemaal ook een specifieke benadering nodig hebben. In algemene regel is ook hier dat het gemakkelijker is om naar je doelgroep toe te gaan dan om je doelgroep naar jou te laten komen.

WELKE INITIATIEVEN KUNNEN MENSEN VERBINDEN ROND VOEDSEL?

Om initiatieven rond dit thema op te zetten zou het interessant zijn om eerste te weten welke plek voedsel inneemt in het leven van de mensen die je wilt bereiken en hoe verhoudt het zich tot andere aspecten zoals inkomen en huisvesting. Eenmaal dat je weet in welke context voedsel vorm krijgt in mensen hun leven, kun je hier hun ook in gaan opzoeken.

Vanuit de voedselstrategie zouden ook een aantal kernthema's en waarden kunnen worden gehaald om te communiceren naar alle inwoners, zodat ze weten waar de stad voor staat. Dit kan ook helpen om de voedselstrategie meer te laten leven onder de bevolking.

Tenslotte is het ook belangrijk om een variërend aanbod aan initiatieven te hebben waar mensen in meer of mindere mate betrokken kunnen zijn, zodat iedereen iets kan vinden afhankelijk van het engagement dat die wilt nemen.

Ideën traject Voedseldemocratie

Welke rol kan het stadsacademietraject voedseldemocratie spelen?

De veldwerker: In de stadsacademiesessies is het moeilijk om de "unusual suspects" mee te krijgen omdat het op een plek en in een format plaatsvindt waar deze mensen niet gewoon aan zijn. In de masterproefateliers kunnen studenten zelf naar de mensen toegaan om uit te zoeken welke betekenis voedsel inneemt in hun leven. Studenten zouden hierbij moeten worden aangemoedigd om actieonderzoeksgewijs zelf de handen uit de mouwen te steken en als deel van hun onderzoek ook echt mee te draaien in de organisaties of projecten die ze onderzoeken.

De boekhouder: De stadsacademie kan impact van bestaande initiatieven meten. Dit kan beleid inspireren, maar kan ook bij dragen aan de marketing van deze initiatieven doordat we beter kunnen aantonen welk effect ze hebben op de gemeenschap.

De kennismakelaar: De Stadsacademie kan helpen om de expertise die er binnen de universiteit leeft te laten vloeien naar de maatschappij. Hiervoor moeten verschillende organisaties betrokken worden in het traject en moeten deze organisaties ook de kans krijgen om eigen vragen te stellen. Studenten zouden dan "consulentgewijs" met deze vragen aan de slag kunnen.

De netwerker: De Stadsacademie kan een rol spelen in het samenbrengen van verschillende stedelijke actoren. Door het flexibele format kunnen we misschien groepen bereiken die de stad niet bereikt (bv. landbouwers, horeca, leveranciers, ...) Anderzijds kunnen we, in tegenstelling tot de stad, vertrekken vanuit een bepaalde normatieve positie en op basis hiervan ook bepaalde mensen wel/niet uitnodigen. We zouden zelf ook evenementen kunnen organiseren zoals een Food Festival.

De ontwerper: Buiten de bestaande lijntjes (vb. de voedselraad) kleuren is moeilijk, zeker voor een publiek instituut zoals Stad Gent. Binnen de Stadsacademie is er echt wel ruimte voor experiment en nieuwe pistes verkennen. Zo zouden we bijvoorbeeld via onderzoek mee kunnen bedenken wat er zou nodig zijn voor een nieuwe voedselraad of een burgerparlement op te richten